

Ufuk Kâhya

‘Je moet voor jezelf en elkaar zorgen.’

Als jongeman stortte Ufuk Kâhya zich uit praktisch idealisme in de lokale politiek. Contacten met Amerikaanse burgerrechten-activisten wakkerden zijn activistische vlam aan. In Brussel wil hij EU-beleid toetsen op belangrijke democratische kernwaarden als solidariteit en rechtvaardigheid.

Remko Ebbers

Toen Ufuk Kâhya als tiener door Den Bosch fietste viel het hem al op dat speeltuintjes en trapveldjes in de ene wijk veel aantrekkelijker waren dan in de andere. Naarmate de bewoners minder geld te besteden hadden of de wijken minder goed bekend stonden, waren de speelvoorzieningen voor de kinderen ook minder. “Wie bepaalt eigenlijk hoe onze omgeving eruit ziet?”, vroeg hij zich af. Die schijnbaar onverklaarbare verschillen zijn het fundament onder Ufuk’s maatschappelijke en politieke belangstelling. “Ik ervoer niet de luxe om niet in de politiek te gaan”, zegt hij in retrospect.

Ufuk is geboren en getogen in Den Bosch. Hij groeide met één broer op in een gastarbeidersgezin. Zijn vader

werkte 40 jaar bij Koninklijke Sanders, een fabrikant van onder andere zeep en shampoo. Als moslim haalt hij vooral zingeving en berusting uit zijn geloof. “Ik word gedreven door een sterk economisch, ecologisch en sociaal rechtvaardigheidsgevoel. Ik vind het lastig om ongelijkheid te accepteren. Dat wil ik aanpakken.” De verbazing en het ongemak van de dagelijkse fietstochties door Den Bosch leidde ertoe dat Ufuk als tiener actief werd bij het jeugdhonk in zijn buurt. Daar leerde hij GroenLinks-wethouder Bart Eigeman kennen die hem inspireerde. Ufuk werd actief bij GroenLinks, eerst als fractiemedewerker van de gemeenteraad, daarna als raadslid, en tenslotte als wethouder Onderwijs en gezondheid. In een interview in het blad *Binnenlands Bestuur* stelt Ufuk in die periode dat er geen kansarme kinderen zijn. “Je maakt kinderen wijs dat er weinig voor hen mogelijk is. Het arm-zijn zit niet in het kind zelf. Het is de omgeving die een kind minder kansen biedt. Daar hebben wij als bestuurders iets aan te doen, samen met partners in de *community*.”

In 2022 werd Ufuk door Binnenlands Bestuur gekozen tot beste jonge

bestuurder van het jaar. “Als je de nominatie leest, zie je dat het vooral gaat over onze Gelijke Kansenaanpak, over talentontwikkeling en gezondheid”, zei Ufuk in het tijdschrift. “Ik ben daar misschien het gezicht van in Den Bosch, maar ik doe dat niet alleen. De afgelopen drie jaar waren we met meer dan honderd mensen bezig om die aanpak vorm te geven. Die prijs is daarom in mijn ogen vooral een blijk van waardering voor de mensen in die *community*, de scholen, de sportclubs, de culturele instellingen, noem maar op.”

Al zijn optimisme ten spijt, liep het wethouderschap in mineur af. Op basis van anonieme verhalen over zijn manier van werken, besloot Ufuk in september vorig jaar om af te treden. “Ik ben een bestuurder die mensen uitnodigt om voorbij het door hen gekende te kijken. Om als bestuurder écht het verschil te maken wil ik vanzelfsprekendheden durven bevragen en mensen op aannames durven aanspreken. Ik kan me voorstellen dat dat voor mensen ongemakkelijk kan zijn. Maar ongemak is iets anders dan onveiligheid. Het is jammer dat het ging om anonieme signalen. Ik heb daardoor niet het gesprek kunnen aangaan, terwijl ik dat de kern van mijn werk vind. Daarom heb ik besloten het wethouderschap neer te leggen.”

Ufuk is nu voorzitter Jeugdfonds Sport & Cultuur ‘s-Hertogenbosch-Vught. “Ieder kind heeft recht op sport en cultuur. Geen enkel kind mag langs de kant blijven staan.” Daarmee is hij weer een beetje terug bij zijn politiek-maatschappelijke begin. Want waarom zou het ene kind een mooiere speelplek krijgen dan het andere? “De gigantische sociale pijn over bestaanszekerheid moet niet stilzwijgend opzij worden geschoven. Een stem kan voldoende zijn om een discussie aan te wakkeren.”

Kantelpunt

Door zijn politieke activiteiten, kreeg Ufuk de kans om mee te doen aan internationale uitwisselingen die hem intens zouden vormen. “In 2013 kon ik via een uitwisselingsprogramma deelnemen aan een traineeship in de Verenigde Staten. Ik had het geluk om bij Alcee Hastings te komen; een democratisch politicus in Florida en de eerste zwarte federale rechter in de VS. Zijn kiesdistrict was één van de armste in de VS. Ik zag hoe hij zich vastbeet in sociale rechtvaardigheid en bestaanszekerheid. Het was een kantelpunt waarin ik van een nieuwsgierige jongeman veranderde in een activistische politicus.”

De uitwisseling werd het begin van een jaarlijkse terugkeer naar de VS voor twee maanden om deel te nemen aan een uitwisselings- en congresprogramma in Atlanta. De mensen waarmee Ufuk samenwerkte klinken als een *who is who* van de Amerikaanse burgerrechtenbeweging. Een dochter van Martin Luther King, de zwarte activiste Roslyn Pope en een dochter van Malcolm X, ze komen allemaal voorbij. “Ik vind het heel bijzonder als ik hen als jonge

mensen zie op zwart-witfoto’s van de burgerrechtenbeweging in de jaren 50 en 60. Roslyn Pope was tot op hoge leeftijd onvermoeibaar in de strijd voor een fatsoenlijk bestaan voor iedereen. Van haar heb ik strijdbaarheid geleerd. Ik denk dat iedereen, ongeacht welke identiteit je hebt, veel kan leren van de Amerikaanse burgerrechtenbeweging uit de jaren 60.”

Tijdens zijn activiteiten in de VS zag Ufuk de opkomst van Trump en vooral Black Lives Matter van dichtbij. Hij voelt zich daardoor ook nauw verbonden met Nederlandse actiegroepen, zoals Zwarte Piet Is Racisme. “Ik voel trots en verdriet als ik aan hen denk. Trots omdat zij er een succes van hebben gemaakt. Verdriet als ik zie hoe moeilijk het die mensen wordt gemaakt. Het is echt heel moedig om je zo uit te spreken. Gelukkig is er binnen die groeperingen steeds meer aandacht voor zelfzorg. Dat is iets dat ook geleerd is van de burgerrechtenbewegingen in de jaren 60. Dit soort activisme houdt je dag en nacht bezig. Dan moet je voor jezelf en elkaar zorgen.”

Europese Unie

Als lokaal politicus kwam Ufuk in aanraking met de Europese Unie door zijn deelname in het Comité van de Regio’s, waar hij vicefractievoorzitter van de Groenen was. Alle Brusselse regelgeving die invloed heeft op de regio’s in Europa komt langs het Comité ter beoordeling. En dat is heel veel volgens Ufuk. “Europese regelgeving is saai en het is gecompliceerd, maar het is ook impactvol.” Een persoonlijk succes vindt hij zijn inbreng in de Europese Innovatieagenda. Die dreigde een bestuurlijk stuk te worden waar innovatiegeld vooral naar de universiteiten zou gaan.

“De term ‘ambachten’ kwam niet één keer voor in het oorspronkelijke voorstel. Dat is raar, want je hebt toch bekwame handen nodig die de slimme ideeën praktisch uitwerken? Ik heb het mbo aan de Innovatieagenda toe kunnen voegen, zodat zij ook aanspraak kan maken op innovatiesubsidie. Vergeet niet, 60 procent van alle Nederlandse studenten zit op het mbo.”

Die aandacht voor de gewone doorsnee student die vaak over het hoofd gezien wordt, past bij Ufuk. “Het gaat mij steeds om rechtvaardigheid en gelijke kansen voor iedereen. Ik ben niet van thema’s, maar van waarden. Ik vind dat rechtvaardigheid en gelijke kansen overal in beleid terug moeten komen. Mobiliteit is bijvoorbeeld een groot vraagstuk, dat voor mij een groot sociaal aspect heeft. Wie lijdt aan mobiliteitsarmoede, heeft minder kansen omdat die persoon zich minder makkelijk kan verplaatsen voor werk of sociale activiteiten. Ik denk ook dat als de nadruk komt op Europese waarden en die worden uitgedragen, het voor alle Europeanen vanzelfsprekender wordt om mee toe doen in de maatschappij en het Europese project.” ●